

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידיות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תרצו ♦ שבבי"ם ♦ טו בשבט

פ' בשלח ♦ שבת שירה ה'תשפ"ו

דברי אלוקים חיים מרחבינו הגה"ק זיע"א

ויאמר משה אל העם אל תיראו התייצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם וגו' ה' ילחם לכם ואתם תחרישון, ואתם תחרישון ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו. וצריך להבין מה שאמר משה לישראל ה' ילחם לכם אתם תחרישון וה' אמר למשה מה תצעק אלי למה בני ישראל יחרשו וישתקו, ורק משה רבינו היה עומד ומתפלל עד שה' אמר לו מה תצעק אלי דבר וכו' וקשה דלמול מי יצעק אם לא לה' אלוקי, ובפרט בעת צרה דכתיב קראתי מצרה לי, וכתוב מן המיצר קראתי יי, והתרגום אנקלוס כתב לתרגם הכתוב שה' אמר למשה "קבלית צלותך" כלומר שאין כבר צורך לתפילה מכיון שכבר קיבלת תפילותיך ולכן דבר אל בני ישראל ויסעו, ורש"י הק' כתב שלמדנו שהיה משה עומד ומתפלל אמר לו הקב"ה לא עת עתה להאריך בתפילה שישראל נתונים בצרה, וגם מה תצעק אלי, עלי הדבר תלוי ולא עליך, ואין להם אלא ליסע שאין הים עומד בפניהם וכדאי זכות אבותיהם והם האמונה שהאמינו בי ויצאו לקרוע להם הים עכ"ל. ובאוה"ח הק' כ' לבאר כי כוח הרחמים הוא המעשים טובים אשר יעשה האדם למטה ובזה יוסיפו כוח במידת הרחמים, והנה לצד אל-עליון כי על עם ישראל קיטרגו עליהם מידת הדין, והן אמת כי

חפץ ה' לצדק את ישראל, אבל אין כח ברחמים לצד מעשיהם, ועל כן אמר ה' למשה תשובה ניצחת "מה תצעק אלי", פירוש כי אין הדבר תלוי ביד, שהגם שאני חפץ עשות להם נס, אבל מכיון שהם אינם ראויים ולכן מידת הדין מונעת, ואין כח ברחמים כנגד מידת הדין המונעת, ואמר ה' אליו "דבר אל בני ישראל" פירוש זאת העצה היעוצה להגביר צד החסד והרחמים ויתעצמו באמונה בכל ליבם ויסעו את היום קודם שיחלק, על סמך הביטחון כי אני אעשה להם נס, ובאמצעות זה תתגבר הרחמים ולכן "ואתה הרם את מטך" פירוש באמצעות זה תתגבר הרחמים, ולכן ואתה הרם את מטך" פירוש באמצעות מעשה הטוב נעשה להם הנס ונבקע הים, כי גדול הביטחון והאמונה להכריעם לטובה, ובזה נתיישבו הכתובים על נכון.

ונראה לי לומר עוד כי רשם ה' יתברך לומר להם טעם התגברות הדין עליהם הוא לצד שהם המעיטו בלבם האמונה, ואמרו טוב לנו עבוד את מצרים ולזה ציוה ה' לעשות כנגד עון זה הצדקת האמונה בכל תוקף וגם בזה רומזם ה' לדעת את ישראל סיבת הסיבה תגבורת הדין מחדש שהוא מיעוט האמונה וצריך הצדקת האמונה בכל תוקף.

והנה בדומה לדברי קודשו של האוה"ח מובא בשם הרה"ק ר' פנחס מקוריץ זי"ע שכותב שיש מצב לפעמים בשעת שיש קטרוג על האדם שהוא נמצא בצרה גדולה רח"ל, שאל יתפלל בכלל אלא יבטח בה' יתברך ואז יושע. המשך דא"ח בעמוד ב'

דברות קודש מרחבינו עט"ר שליט"א

ויהי בשלח פרעה אם העם (יג, יז)

צריך להבין למה פתח וביה לשון צער במקום והיה לשון גילה ושמחה, עוד למה תלה זאת בפרעה ולא באדון הכל. כן צריך ביאור החילוק למה כתב כאן העם ובפסוק הסמוך אחריו כתוב וחמושים עלו "בני ישראל" ממצרים ולא כתיב "העם" כדכתיב ברישא דקרא. אלא י"ל דהצער היה שהעם אלו פשוטי העם, תעו ותלו את יציאתם בטוב ליבו של פרעה. כן נראה לבאר דבני ישראל עלו לא מחמת פרעה דמאחר ששחרר אותם מעבדות הלכו לדעתם, אך הערב רב שנקראו "עם" כש"כ המפרשים (עי' רמב"ן יד, י) הוצרכו לקבל רשות מפרעה לילך, לפיכך אמר בשלח פרעה את העם, והיינו שנתן להערב רב רשות ללכת עם בני".

ובאופן זה נראה לבאר מש"כ פן ינחם "העם" וגו', ויסב אלוקים את "העם" דרך המדבר וכו', והביאור דהכל היה רק מפני הערב רב שיסיתו את ישראל לחזור למצרים כשיראו מלחמה, אבל בני מעצמם לא היה עליהם החשש הזה מפני שבטחו בהקב"ה בבטחון גמור.

ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם ויראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ד' (יד, י)

וברש"י פירש, "הקריב עצמו ונתאמץ לקדם לפניו". מובא בספרים לפרש את לשון התפילה "והסר שטן מלפנינו ומאחרינו", דהנה דרך בעל הבית כשמקבל פני אורחיו, שהוא הולך לפניו ומכבדו. ולהיפך, בשבוי, השומר הולך מאחוריו, לשומרו שלא יברח. ושניהם כאחד הם דרך היצר הרע, קודם העבירה מתראה לאדם כאוהב נאמן וכמבקש טובתו, וכמי שהולך לפניו לכבדו, ואחרי העבירה נעשה לו לאויב ומקטרג עליו. ועל כך אנו מבקשים והסר שטן "מלפנינו" ומאחרינו, כי ע"י שתשמור אותנו מלפנינו, ממילא לא יגיע הבעל דבר מאחרינו.

ועל דרך זה מפרש רבינו הרה"ק בעל "ישועות משה" מויזניץ זי"ע, "ופרעה הקריב", פרעה רומז לשטן המראה עצמו כאוהב, וזה שפירש רש"י נתאמץ לקדם לפניו, כדרך האוהב. אמנם "וישאו בני ישראל את עיניהם", בהבטה עמוקה, ויחדרו לראות שעוד מעט "והנה מצרים נוסע אחריהם", אותו אוהב נהפך לשונא ומקטרג עליהם, והולך מאחריהם כדרך השומר את השבוי, ויראו מאד.

והעצה לכך היא "ויצעקו בני ישראל אל ד'", להתפלל ולהתחנן לפני השי"ת שיצילנו מידי ה'בעל דבר' בכל האופנים.

ובספר חיים ושלום מהרה"ק ממונקאטש זי"ע כותב על דברי קודשו של האוה"ח הק' הנ"ל שתיבת ה"ה"צבו" רומז התיצבות בתפילה, דקשה דלפי זה מה שמסיים הפסוק שאמר משה "ואתם תחרישון" דכיון שיתייצבו בתפילה הרי זה בדיבור ולמה כתב "תחרישון" שהרי זה שתיקה בלי שום דיבור כלל, וכל שיש לומר על פי דברי קודשו של רבינו הבעש"ט הק' זי"ע המקובל שאמר כן, וכן כתבו בספרים הקדושים בשמו, כי בעת קטרוג גדול וצרה ר"ל יש סכנה להתפלל בדיבור, ואפילו בלחש מפני המקטרגים החוטפים את התפילה, ועל כן יש להתפלל אז במחשבה לפני היודע מחשבות יתב"ש, אשר לו לבדו נתכנו עלילות ומחשבות בני אדם, ועל ידי זה ינצלו מהם, ולכן קודם קריעת ים סוף אין לך סכנה גדולה יותר מהקטרוג, ועל כן אמר משה רבינו התיצבו, בתפילה אולם סיים ואתם תחרישון שהתפילה תהיה במחשבה, מפני הסכנה ועל ידי זה ינצלו עכ"ל הק'.

דבר אל בני ישראל ויסעו

ולענ"ד נראה לומר שמה שכתוב "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי, באופן אחר, שמכיון שאמר משה רבינו "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" אמר לו ה' למשה "מה" כלומר למה אמרת כך שלא יתפללו אלי אלא שהם יחרישו, דאדרבה "תצעק אלי" שאני כביכול אוהב תפילתן של ישראל ומתאוה להם ולכן אמר לו ה' "דבר אל בני ישראל ויסעו" שכל מה שעשיתי שיהיה צרה לישראל זה בשביל שאני מתאוה לתפילת ישראל והבלי פיהם בתפילה חביב עלי, ולכן קעת שכבר התפללתם כבר יכול אתה לומר להם שייסעו, וכמו שפירש רש"י הק' שאין הים עומד בפניהם וכו'.

תצעק "אלי" לצורך השכינה

ועוד יש לומר בדרך אפשר כי כתוב בספרים הק' שיש להתפלל בתפילה בשביל צער השכינה הק' שבכל צרה שיש לאיש ישראל הקב"ה כביכול גם כן בצרה ולכן אם מתפללים לצורך גבוה לצער השכינה הק' התפילה מקובלת, ולכן אמר ה' מה תצעק אלי כלומר שתצעק "אלי" לצורך השכינה הנמצא כביכול בצרה בצערן של ישראל ואז תוכל לדבר אל בני ישראל "ויסעו" שתתקבל תפילתן.

לבני ישראל "דבר" תהיה מנהיג

ועוד יש לומר בדרך צחות שכתוב מה בפתח אבל ידוע בקמץ ופתח מתחלפין ודומין הן מאוד, ובפרט במבטא הספרדי ולכן אפשר לומר שמשה רבינו מחמת ענוותנותו לא היה לו האומץ לומר "דבר אל בני ישראל ויסעו" משום שמשה רבינו אמר "ואנחנו מה" ולכן אמר לו ה' יתברך מה תצעק "אלי" ותגיד לי שאתה עניו, אבל לבני ישראל "דבר" תהיה מנהיג ואמר לו ה' יתברך שיתנהג בגאווה דקדושה שכן צריך להיות למנהיג ולכן אמר משה שיסעו לים ולא עמד הים לפניו וכו"ל.

להתחזק במידת הביטחון והאמונה

ועלינו להתחזק במידת הביטחון והאמונה בה' שהוא הכל יכול, ולכן כתבו הספרים הק' שיש סגולה לומר פרשת המן, כל יום ויום לידע שה' יתברך יכול ליתן פרנסה לכל אדם כמו שנתן מן, מן השמים במדבר ולכן היתה גם הצנצנת של המן שנתן אהרן לזכרון שכמו שכל רש"י ע"ש, ולכן טוב לנהוג כן וגם ללמוד בספרים המחזקים את הביטחון והאמונה הק' כמו בספר חובת הלבבות שער הביטחון וספרי רבותינו הק' ועוד ספרים שמדברים מאמונה וביטחון ובזכות זה נזכה לפרנסה בשפע בני חיי ומזוני ריחי.

ובעיקר נזכה להגאל בגאולה השלימה ע"י משיח צדקינו ונזכה לבנין בית המקדש ושם נעבוד את ה' ביראה ואהבה ונאמר לפניו שיר חדש על גאולתינו ועל פדות נפשינו בקרוב בימינו מתוך רחמים וחסדים מגולים אמן.

(ויגד משה – מעצם כתי')

ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציא ה' וגו' (יג, ג).

סיפר כ"ק האדמו"ר מהר"י מבלאזוב זצ"ל, שבצעירותו שלחו זקינו הרה"ק ה"צבי לצדיק" מבלאזוב זי"ע לעמוד בכור המבחן על יו"ד אצל הגה"ק רבי מאיר אריק זצ"ל אב"ד טארנא, ולקבל ממנו הורמנא, ואמר לו שלא יגלה לו יחוסו כי רצה שיבחנו היטב, ואכן כן עשה, וכששאלו רבי מאיר אריק לשמו אמר "ישראל שפירא" ותו לא, ואכן בחנו היטב ונתן לו הוראה.

אח"כ דבר עמו גם בעניני חסידות, באמצע שיחתם הפליט האדמו"ר מבלאזוב כשגגה היוצא, ואמר 'זקני' הבני יששכר, ויהי כשמוע זאת רבי מאיר אריק, שאלו תיכף איך מתייחס להבני יששכר, ומיהו אביו וזקינו? ובאין ברירה גילה לו שהוא נכד הרה"ק מבלאזוב - והיות שהיה אז בתחילת חודש אייר, שאלו רבי מאיר אריק שיאמר לו איזה דבר תורה וגימטריא שאמר זקינו בחג הפסח העבר.

ואמר הנכד האדמו"ר מבלאזוב, שזקינו אמר בשנה זו: בעל הגדה מביא הכתוב "ויוצאנו ה' ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה ובמקרא גדל ובאותות ובמפתים" (דברים כו, ח), וממשיך "אלו עשר מכות שהביא הקב"ה על המצרים במצרים ואלו הן דם צפרדע וגו' רבי יהודה היה נותן בהם סימנים דצ"ך עד"ש באח"ב".

ויש לדקדק בדבריו, א. כפל הלשון 'אלו' עשר מכות וכו' ו'אלו' הן? ב. רבי יהודה היה נותן בהם סימנים וכו' מה חידש בר"ת זה, הלא ביד כל אחד לעשותו?

וביאר ה"צבי לצדיק", שהכתוב "ויוצאנו ה' ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה ובמורא גדול ובאותות ובמפתים" בגימטריא "דם צפרדע כנס ערב דבר שחין ברד ארבה חשך בכורות" חושבנא דדין כחושבנא דדין. וזה שאמר 'אלו עשר מכות', רצה לומר עצם המכות, ו'אלו הן' הנרמזים בפסוק, חשבונם שוה. אולם, כפי החשבון יש ת"ס יתרים בעשר המכות על הפסוק.

לזה אומר רבי יהודה אע"פ שהתנא מזכיר המכה האחרונה בשם "מכת בכורות", מ"מ תיבת "מכת" אינו נכנס בכלל החשבון, ואמר רבי יהודה סימן על החשבון שיהיה מכוון והוא הר"ת דצ"ך עד"ש באח"ב, והכונה שאות ב' האחרון הוא ב'כורות, היינו בלי הוספת תיבת "מכת" (שגימ' ת"ס), ואז מכוון הגימטריא הפלא ופלא.

רבי מאיר אריק זצ"ל נתרגש מאוד למשמע אזניו, וקרא לנכדו ואמר לו: אני מאמין באמונה שלמה שהחשבון הוא מכוון, אבל בכל זאת אני רוצה שתעשה החשבון על דף ואחר זמן שגמר החשבון הכריז הנכד בשמחה לזקינו: זיידע ס'פונקט!

באר הגן (גליון לב)

בניני חיים

ויהי בשלח את פרעה את העם וכו'

י"ל ענין מלחמה זו שרומז על מלחמת היצר, כי גם בני ישראל לא נשתרשו אז עדיין באמונה שלימה וע"ז היה חשש "ושבו מצרימה" ע"כ יוסב אלוקים וכו' דרך המדבר שיקבלו התורה וילמדו עם משה עד שהיו דור דעה וישתמש בהם האמונה בשלימות (אוהל תורה - קאצק)

ויקח משה את עצמות יוסף (יג, ט)

במדרש (שמו"ר פ"כ י"ט) עליו הכתוב אומר (משלי י ח) חכם לב יקח מצות, שכל ישראל התעסקו בביזה, ומשה עסק בעצמות יוסף. ויש לדעת דממה נפשך אם היה בקשה ואזהרה לקחת כלי כסף וזהב כדי שלא יאמר אותו צדיק וכו' (ברכות ט, א), אמאי לא עשה כן גם משה רבינו ע"ה.

אלא אפ"ל דלאשר מידע ידע כי הכסף והזהב עתיד להתנדב לצורך מלאכת המשכן, והיות שלא השתתף בנדבות המשכן (ויק"ר פ"א ו'), וכן בעשייתה אמרו בזה"ק (ח"ב רמ"א ע"א) אע"ג דאחזי ליה עינא בעינא, לא בעא משה למעבד, עיי"ש. – [וטעמא דמילתא י"ל היות דהקמת המשכן היה לכפרה על חטא העגל, ולא כן עבדי משה שלא היה באותו חטא]. – לכן התעסק באותו שעה בלקיחת עצמות יוסף ולא בכסף וזהב..

(רבינו החוקי חיים ז"ע)

ויאמינו בה' ובמשה עבדו (יד, לא)

אם במשה האמינו, קל וחומר בה' – ללמדך שכל המאמין ברועה ישראל כאילו מאמין במי שאמר והיה העולם.

(ילקוט שמעוני)

נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר

הפסוק מרמז שאם אדם שקוע בתאוות העולם הזה, אז אינו יכול להוציא מפיו דברי קדושה בדחילו ורחימו כראוי, זה שאמר נבוכים הם בארץ עי"ש הם שקועים בארציות "סגר עליהם המדבר", אין הם מסוגלים לדבר לפני הקב"ה כדבעי

(תפארת שלמה)

עזי וזמרת י"ה (טו, ב)

כי על מידת יראה צריך אדם לעשות כל השתדלות שיהיה לו יראת ה', ואז אח"כ בא לו ממילא אהבת ה', וזהו עזי היינו היראה, וזהו עזי בחיריק, הוא שלי, וזמרת, היינו האהבה, בא מן ה' אחר אשר השתדל שיהיה לו יראת ה'

(קדושת לוי)

אמר איוב ארדוף אשיג אחלק שלל

שפרעה נודע לו סוד גאולת ישראל בזכות ג' דברים שלא שינוי את שמם את לשונם ומלבושם, ועצתו היתה שירצה לפתות את בני ישראל שיסורו מדרכם הטובה ובה ידע בבירור שאם יעלה בידו להסירם מגדרם אז בוודאי ישיגם, וזהו כוונת הפ' אמר איוב ארדוף אשיג, באיזה אופן אחלק שלל, הוא ר"ת ש'ם ל'שון ל'בוש, אם יכניס פירוד ביניהם שעכ"פ קצת יתרוצו לשנות שמם לשונם ולבושם, אז בוודאי ישיג אותם, אבל לא עלתה בידו

(הרה"ק מהר"ש מבעלזא)

והיה כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל

דהיינו האדם בעת אכילתו נלחם עמו עמלק הרשע להכשילו בתאות רעות ח"ו, והיה אם ירים ידו בתוך אכילתו להפסיק עד שיצטנן התאות וכו', אז וגבר ישראל יתגבר הנשמה והשכל על היצר. והיה אם הניח ידו שיהא ידיו מונחים על המאכל מבלי להרים ידו להפסיק לכבוד בוראו, אז וגבר עמלק הרשע ח"ו, ואם ירים ידו בכל עת להמתין על קריאות התאות אז וגבר ישראל

(שלחן הטהור)

הננו ממטיר לכם לחם מן השמים למען אנסנו הילך בתורתי אם

לא (ז, טז)

התורה אמרה, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, למען אנסנו, שיהיה לכם פרנסה, כי הוא מלשון הרמת נס ומי שיש לו פרנסה יש לו הרמת ראש למעלה, הילך בתורתי אם לא היינו בין כך ובין כך יהיה לכם פרנסה, במאמרם ז"ל אין בודקין למזונות

(בארות המים)

עובדות חיים

ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים וגו' (יג, יז).

ידוע שהרה"ק רבי מנחם מנדל מווארקא זצ"ל היה ממעט בדיבורו, ואף כאשר הגיד דברי תורה בשולחנו היה אומר בקיצור גדול, ולכן היה נקרא בפי כל "הצדיק השותק".

פעם נפגש עם אחיו הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב זצ"ל, וכדרכו בקודש ישב בשתיקה ולא הוציא הגה מפיו, אך אחיו הפציר בו מאוד לומר תורה, עד שבשום אופן לא יכול היה לסרב יותר, בלית ברירה פתח הרה"ק מווארקא ואמר לפרש את דברי המשנה (מסכת אבות): "שניים שיושבים" – שני אנשים המסובים יחד "ואין ביניהם", היינו ששיבתם יחד היא מתוך אהבה ואחוה, ואין ביניהם שום פירוד ומחלוקת, הרי זה בחינת "דברי תורה"... ובזאת הצליח בחכמתו לקיים רצון אחיו להגיד 'תורה' ובד בבד להתחמק ולהשתמט מלדרוש ברבים דברי אלקים חיים, והיתה זו אמתלא שלא לומר דברי תורה".

באותו מעמד נכח גם אחד מחסידיו של הרה"ק מאמשינוב, והיטב חרה לו על דיבוריו הקצרים של הרה"ק מווארקא אחרי שרבו הפציר בו כל כך, ומשום היותו איש שמזגו חם, מיהר והקשה להרה"ק מווארקא: אם כן האריך יתבאר המשך דברי המשנה "הרי זה מושב לצים", נענה הרה"ק מווארקא כדרכו בקצרה "פלשתים", ולא יסף עוד.

מלחמה לה' בעמלק מדר דר וגו' (יז, טז).

מסופר על מרן האמרי אמת מגור זצ"ל, כי בפעם הראשונה בה נפגש עמו הג"ר פינחס כהן ז"ל אב"ד אנסבאך שבגרמניה, [שהיה לימים מפעיליה הבולטים של "אגודת ישראל" בפולין], הרי שבמהלך היכרות ראשונית זו הסתגר הגר"פ כהן ז"ל עמו – אחרי שהביע כי ברצונו למסור איזה ענין כמס, שאינו יכול לגלותו לאף אחד אחר..

"קבלה בידי" פתח ואמר "שהגרמנים הם מזרע עמלק... אלו העמלקים האמיתיים... ואין בעולם שונאי ישראל גדולים מהם". והיה בדברים הללו שיצאו מפי רב ידוע בגרמניה משום חידוש רב, כי רבים וטובים אשר זכרו כיצד התנהגו אנשיו האכזרים של הצאר הרוסי, הביטו באותה שעה על גרמניה ה"נאורה" כמלכות של...

רק כשהסתערו הגרמנים פעם נוספת לכבוש את פולין, בשלהי שנת תרצ"ט, גילה האמרי אמת ז"ל לבני ביתו את הדברים שסח לו הרב מאנסבאך ז"ל לפני כחצי יובל שנים...

ראש גולת אריאל (ח"ב עמ' שג)

וגבר ישראל

הגאון ר' יצחק צבי ברנפלד זצ"ל גאב"ד חוג חת"ס סופר מספר בהקדמתו לסידור חתם סופר שהוציא לאור בזה הלשון: כאשר הגרמנים ימ"ש עמדו על גבולות מצרים בימי מלחמת העולם השנייה ומלך מצרים הכריז שלא ימנע את השונא לעבור דרך ארצו לארה"ק, נכנס לבית מרן [הדעת סופר] רופא ירושלמי וידיעה מרה בפיו כי האנגלים צוו על גדוליהם וחשוביהם לעזוב בעוד כמה שעות את ארצות ים התיכון בדרך להודו, כי קרובה מפלתם בעיניהם. הבתי דינים בעיה"ק הוציאו ס"ת לרחובות העיר וצום ובכי בכל מחנה ארה"ק. אז קרא לי מרן ז"ע וסגר בעדי הדלת ובקשני להגיד מלה במלה יחד אתו עמו פרשת הקטורת שבע פעמים, בלי שום כוונה רק פירוש המלים, פניו ה' כאש בוערת ואמר לאט לאט ואני אחריו, כאשר גמרנו אמר תפילה קצרה ממש, אשר לא ידעתי. אח"כ בצהלה על פניו אמר בזה"ל: הקב"ה ווירד העלפנע [הקב"ה יעזור]. כנראה שתפלתו ה' שגורה בפיו, ולא הראה שוב שום סימני דאגה. עד כאן לשון מוריני הרב זצ"ל. וסוף הסיפור ידוע איך שבאורח נס נחלו הנאצים תבוסה בשערי א"י. כן נזכה לראות בימינו.

הליכות חיים

דיני קדימה בברכת הפירות

שהכוסמין אינו מפורש בפסוק, אבל אם יש לפניו פת כוסמין שהוא ממין חיטים ופת שיפון שהוא ממין שעורים בזה פת הכוסמין קודמת לפת השיפון, ואם יש לפניו מעשה קדירה ופת הבב"כ פת הבב"כ קודם למעשה קדירה.

ח. סדר הקדימות בשאר דברים ממין ז'

(מעשה קדירה יין זית תמרים ענבים תאנה רימון) ואחר מעשה קדירה שהוא מז' המינים שני לו בחשיבות הוא יין שמברך עליו הגפן, ומכאן הדין שמכסים העוגה כשמקדשים על היין, ודוקא יין אבל ענבים עצמם שאין להם ברכה מיוחדת פחותים הם וסדר חשיבותם הוא אחר התמרים, וקדם התמרים יש חשיבות יתר לזית, ואחר הענבים החשיבות הוא תאנה ורימון, ולסיכום הסדר הוא כך, מעשה קדירה של חיטה ושעורה, יין, זית, תמרים, ענבים, תאנה, רימון.

ט. אין קדימות מדין מין ז' למאכל מחיטה כסוסה

וכל מה שחיטה ושעורה קודמים הוא דוקא אם עשה מהם תבשיל או פת, אבל אם כוסס החיטה שאז ברכתו האדמה אינה קודמת לברכת העץ אם מין העץ חביב עליו יותר, וכפשנ"ל לעיל הכרעת הביאור "ל דבאין ברכותיהם שוים חביב עדיף, ואם החיטה חביבה עליו יותר יברך על החיטה, אבל אם שניהם חביבים בשוה יברך על החיטה משום שמין ז' קודם בברכת העץ והאדמה.

י. קדימה בברכת המוציא

ברכת המוציא קודמת לברכת בומ"מ וכ"ש שלשאר הברכות ואף אם הפת פחות חשובה, וכגון שהפת משעורים והמזונות מחיטים, וכן הדין דאף אם מיני המזונות חביבים עליו יותר, מ"מ ברכת המוציא קודם לברכת מזונות. (ודיני קדימה בפת עצמה כשיש לו כמה סוגים הארכנו לעיל סי' קס"ח)

יא. דין קדימה דוקא אם רוצה לאכול את שניהם

דין קדימה הוא דוקא אם רוצה לאכול משניהם, אבל אם אינו רוצה לאכול מהמין היותר חשוב אף שמונח על השולחן אינו צריך לברך עליו ולהקדימו.

(ספר ברכת דגן - בהוצאת מכון גמ אני אודרך)

מאות כבר נושעו! ומה איתך?

רוצים גם ישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו' תרמו! וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון

רח' הרב אבוחצירא 12 אשדוד

טל. 08-8659931 או בטל. 055-6798152

באימייל: 8659931@gmail.com

א. פירות שברכותיהם שוים

פירות שברכותיהם שוים והיינו ששניהם האדמה או העץ סדר הקדימה הוא כדלהלן, אם יש לפניו מין שהוא מז' המינים הוא קודם לשאר דברים, ואם שני הפירות הם מז' המינים או ששניהם אינם מז' המינים, בזה מקדים השלם אף אם השני חביב יותר, ואם שניהם שלמים ואחד גדול ואחד קטן יברך על הגדול, ואם הקטן חביב יותר יברך על הקטן דמעלת חביב עדיף, לפי"ז נראה דה"ה אם הגדול אינו שלם והקטן שלם שמקדים השלם, והטעם בזה דהא שלם עדיף אפי' על חביב וכ"ש ששלם יהיה עדיף אף על גדול, דהא אפי' חביב עדיף מגדול, ולפי האמור כך הוא הסדר בברכותיהם שוים, ז' המינים, שלם, חביב, גדול.

ב. מה נחשב שלם (בנעשה בידי בנ"א ובפול שנחתך במכונה)

ושלם נחשב אף אם נעשה בידי אדם כגון קציצה, ויש לדון בופל אם נחשב שלם אף שמייצרים אותו חתיכה גדולה ואז חותכים מ"מ משום ן הדרך הוא לחתוך מיקרי שלם.

ג. פירות שאין ברכותיהם שוים מה סדר הקדימה שלהם ובפירות שאין ברכותיהם שוים מצינו בזה מח' גדולה בראשונים אם יש דין קדימה, וגם לדעות דיש דיני קדימה נח' הפוסקים אם מעלת חביב עדיף או מעלת מין ז' עדיף, ונקט הביאור "ל שלמעשה יש להקדים החביב לשאר המינים ואף לז' המינים, ולכך אם יש לו דבר שברכתו האדמה ודבר שברכתו העץ והוא מז' המינים ופרי האדמה חביב עליו יותר מהעץ מקדים לברך על פרי האדמה. אלא שהס' המשנ"ב האם מעלת שלם עדיף ממעלת חביב באין ברכותיהם שוים, ולכך מספק יכול להקדים מה שירצה.

ד. בפירות שאין ברכותיהם שוות ומין ז' חביב עליו עכשיו ועוד הוסיף הביאור "ל שאף שלהלכה חביב היינו מה שחביב עליו תמיד, מ"מ בדבר שאין ברכותיהם שוים וכגון בצנן וזית, שהזית חביב עליו עכשיו והצנן חביב עליו תמיד, בהא יברך על הזית משום שהזית הוא מז' המינים, ואף שחביב קודם לז' המינים באין ברכותיהם שוים, מ"מ בזה מצרפי את השיטות שהולכים בתר מה שחביב עליו עתה.

ה. קדימות לברכת שהכל

ברכת בורא פרי העץ קודמת לשהכל, וכן ברכת האדמה קודמת לשהכל, ודי"ז הוא אף אם מין השהכל הוא דבש תמרים שהוא מז' המינים, וכן נאמר לדין זה הוא אף במקום שמין השהכל חביב עליו יותר, מ"מ ברכת העץ וברכת האדמה קודמים לברכת שהכל.

ו. קדימות בז' המינים לפי הסדר הכל בפסוק

אם אוכל מאכלים שהם מז' המינים סדר קדימותם נקבע לפי סדר קדימותם בפסוק, ומה שסמוך לארץ השני יותר ממה שסמוך לארץ הראשון קודם הוא לו, ודין קדימותם הוא אף אם המין השני חביב עליו יותר, אמנם בזה יש להוסיף שכל מה שקודם הוא דוקא אם נגמר הפרי לגמרי.

ז. סדר הקדימות בפת (חיטה ושעורה כוסמין ושיפון ותבשיל קדירה) וכך הוא סדר קדימותם חיטה ושעורה (ודוקא כשעושה מהם תבשיל כמשית' להלן), וכלול בזה כל מה שעושה מחיטה ושעורה ואף כוסמין, שיבולת שועל, ושיפון, ואם יש לפניו כוסמין שמין חיטים הם ופת שעורים שהוא ממין השעורים, בזה פת השעורים קודם למין הכוסמין, והטעם בזה הוא משום

לעילוי נשמת

מרת אלטע רבקה פיליפ ע"ה
בן הרב דב ארי' כהן זצ"ל
נלב"ע ה' שבט תשפ"ד
ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק

אדונינו מוריננו ורבינו
הגה"ק יצחק צבי משה זצ"ל
ברא כרעא דאבואה
אדמו"ר אביגדור מוזס זצ"ל

מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט
זכותו יגן עלינו ועכ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הבה"ח דוד פייג ז"ל
בהר"ר יהודה צבי יבלט"א
נלב"ע כא טבת ה'תשפ"ו
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הגה"צ משה וועבר זצוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלבע יב כסלו תשפא
ת. נ. צ. ב. ה.

כעבור מספר רגעים ניסה טל להרגיע את עצמו: "הרי אני לומד במדרשה שבעה חדשים. שמעתי לא פעם ולא פעמיים, שאדם צריך לחשוב על הדברים מזווית ראייה שונה. יתכן שבמקום להאשים את הגבאי, עלי להבין שהוא היה שליח אלוקים, שהעמיד אותי עכשיו בנסיון. אמנם אני מאוכזב מכך שהפסדתי את סעודת השבת, אבל יתכן שהקב"ה בודק אותי עכשיו ובוחן כיצד אני מתמודד עם המצב. במקום לרתוח ולהאשים את כל העולם, עלי להבין שהקב"ה שולח לי כעת מסר שמימי."

טל לקח גמרא מהארון, בחר לעצמו מקום פנוי והתיישב ללמוד. כעבור שמונה דקות הגיעו לאזניו קריאות מחלון בית הכנסת. ליד החלון ניצבה אישה שביקשה עזרה: "אני שומעת פה יללות, יכול להיות שחתולה נתקה בתוך בית הכנסת. אני חובבת חיות, כואב לי שהן סובלות, תעשה לי טובה ותשחרר בבקשה את החתולה המסכנה."

"גם אני תקוע פה יחד עם החתולה", התחנן טל מבעד החלון, "לפני שאת מרחמת על החתולה תרחמי עליי."

"מה גם אתה נעול פה?" קראה האישה בהזדהות, "מה אני יכולה לעשות כדי לשחרר אתכם?"

"תקשיבי, את לא צריכה אפילו לחצות את הכביש. כרגע אני לא זוכר את שם המשפחה של הגבאי ואת מספר הבנין בו הוא גר. אבל כל מה שאת צריכה לעשות זה לפנות ימינה, לספור חמישה בנינים ולהגיע לבנין של הגבאי. תבררי מי זה דני הגבאי ותגידי לו שיבוא לבית הכנסת לחלץ את טל ואת החתולה."

האישה הגיעה לבנין האמור ופנתה ליהודי חובש כיפה שבדיוק יצא לרחוב: "סליחה, אולי אתה יודע מי זה דני הגבאי? אני צריכה אותו בדחיפות!"

"הגעת לאדם הנכון, אני זה דני הגבאי! אם היית מגיעה לכאן עוד דקה אחת כבר לא הייתי פה. אני אוכל את סעודת השבת אצל הבן שלי, כבר יצאתי לדרך ועליתי בחזרה לסידור קטן. מה הסיפור, למה את מחפשת אותי בכזו בהילות?"

"אל תשאל מה קרה, יש חתולה מייללת שנתקעה בבית הכנסת, וגם נעלת שם איזה בחור בשם טל."

הגבאי רץ לבית הכנסת ושחרר את טל ממאסרו. לאחר מכן הם החלו לחפש ביחד את החתולה, אבל לא מצאו נפש חיה. הם לא הצליחו להבין מאין נשמעו היללות, והגיעו למסקנה שחובבת החתולים נשלחה כנראה משמים כדי לשחרר את טל הנעול בבית הכנסת.

במוצאי שבת, נודע הסיפור לבני משפחתו של טל והוא הפך לשיחת היום. כולם התלוצצו וטענו שהגבאי נעל את טל בבית הכנסת כעונש על כך שהוא מאריך בתפילתו ומעכב אותו תמיד. טל הקשיב בשקט לבדיחות ופתאום נפל בראשו האסימון: "במשך תקופה ארוכה אני מתלבט, כן ישיבה או לא ישיבה? לעזוב את החנות או להשאר בחנות? ופתאום הקב"ה סגר אותי ליד הגמרא. הקב"ה פנה אלי כביכול ואמר לי: טל, המקום שלך נמצא ליד הגמרא, אמנם סגרתי אותך בבית הכנסת רק לשמונה דקות, אבל רציתי לאותך לך שהמקום שלך הוא ליד הסטנדר ומול הגמרא. נעלתי אותך בבית הכנסת כדי שתנעל את עצמך באהלה של תורה."

טל קיבל החלטה נחושה. הוא הגיע להסדר עם שותפו שינהל את החנות בשעות הבוקר, ומיום ראשון הוא החל ללמוד סדר א' מלא בישיבה.

עלינו לפתוח את הלב לאיתותים משמים, להבין שהקב"ה מדבר אלינו ולקחת מוסר מכל מאורע. ועל ידי כן נזכה להתחזק בעבודת ה' ולהתקרב לבורא יתברך.

סיפר הרה"ג רבי יעקב שיש שליט"א, כפי שמובא בספר אוצרותיו הנפלא 'לרומם' על פרשיות התורה:

את הסיפור הבא שמעתי מפי רבי שמואל גומבו שליט"א, העומד בראשות מדרשות הקירוב של ארגון "לב לאחים" בראשון לציון. בראשון לציון מתגורר בחור בן עשרים ושמונה בשם טל, שמחזיק בשותפות בחנות שעוני יקרה. טל הוא בן למשפחה חילונית לחלוטין, אך בשלהי תקופת הקורונה הוא החל להתקרב ליהדות. טל הופיע במדרשה פעמיים בשבוע בשעות הערב ולמד בהתמדה. עם הזמן הוא ערך שינוי משמעותי בחייו, החל לדקדק בשמירת המצוות, להתפלל באריכות כמונה מעות, כשכל תפילת שמונה עשרה היוצאת מפיו נמשכת לא פחות מעשרים דקות.

לאחר מספר חודשים, פנה טל לרבי שמואל גומבו ואמר לו את הדברים הבאים: "למדתי כאן במדרשה שיהודי צריך תמיד להתקדם, יהודי צריך תמיד להיות בעליה. שלמה המלך אומר: 'אורח חיים למעלה למשכיל למען סור משאול מטה' (משלי טו כד). כפי שרכב שעומד בעליה בניטרל מדרדר לאחור, כך יהודי שאינו מתעלה שוקע למטה. למדתי פה שיהודי לא יכול להיות במצב סטטי, או שהוא מתקדם או שהוא נסוג אחור. הפנמתי את הדברים והחלטתי להתקדם. מה אתה אומר על הרעיון שאלך ללמוד בישיבה?"

רבי שמואל מצא את עצמו מופתע מההודעה הבלתי צפויה: "אני מבין שאתה רוצה להתקדם, אבל נראה לך שאתה מסוגל ביום אחד לסגור את החנות וללכת ללמוד בישיבה?"

ההתלבטות היתה כבדת משקל והבלבול היה נורא. מצד אחד, טל נכסף בכל מאודו לחוות את עולם התורה מקרוב, אבל מצד שני איך אפשר לנטוש ביום אחד עסק פעיל ומשגשג? בתוך נצבו בני המשפחה שלא יכלו לשאת את הרעיון שטל ילך ללמוד בישיבה.

בשלב מסוים נסע טל לישיבת "נתיבות עולם" בכדי להתייעץ עם רבני הישיבה ולהגיע להחלטה. בני משפחתו של טל שמעו שהוא שוקל ללכת לישיבה בבני ברק ונחרדו: "אין על מה לדבר, גם ישיבה וגם בבני ברק, לא יקום ולא יהיה, אנחנו לא נכנסים לעיר השחורה הזו!"

כמוצא של פשרה הוחלט לחפש עבור טל ישיבה מחוץ לבני ברק. אולם טל טרם הצליח לקבל החלטה סופית. בלבו קינן החשש שאולי מדובר בקפיצה גדולה מדי ביחס לשלב בו נמצא. בליבו עלו צדדים לכאן ולכאן, והוא לא הצליח להגיע להכרעה ברורה.

בליל שבת קודש התפלל טל בבית הכנסת בראשון לציון. כמנהגו הוא האריך בתפילה וביטא כל מילה בשפתיים דולקות. לאחר יותר מעשרים דקות סיים טל את תפילתו, פסע לאחוריו ופקח את עיניו. להפתעתו הוא גילה כי כל המתפללים כבר הלכו לבתיהם ובית הכנסת ריק מאדם.

טל סיים את התפילה, ניגש לדלת ומצא אותה סגורה ונעולה. הוא ניגש לדלת האחורית אבל גם היא היתה מוגפת על מסגר ובריח.

בית הכנסת המדובר שוכן בשביל צדדי, בתוך מרתף שרובו שקוע מתחת האדמה. טל הבין שהוא ננעל בבית הכנסת, ומפלס הכעס שלו החל לעלות: "מה קורה פה? לא התפללתי בעזרת נשים, עמדתי באמצע בית הכנסת. איך הגבאי הולך ונועל את הדלתות בלי לוודא שבית הכנסת ריק?"

לא מדובר בבית כנסת בבני ברק שאנשים באים ללמוד בו אחרי הסעודה. בית הכנסת אמור להיפתח רק לתפילת שחרית, וטל הבין שהוא הולך להיתקע במקום עד אור הבוקר. מסתמן שהלילה הוא לא יאכל סעודת שבת ולא יישן במיטתו הנוחה. טל הרגיש את הדם רותח בעורקיו. איזה מין גבאי זה שנועל את הדלת על אנשים, חייבים לפטר אותו על המקום!

הרה"ג מאיר סויסה שליט"א
מו"צ בבית הוראה זכרון משה קראלי
ראש מוסדות "משכן החיים" אשדוד

"ויאמר ה' אל העם... התייצבו וראו את ישועת ה'..."
ילחם לכם ואתם תחרישון (י"ד, י"ג-י"ד)

בפרשתנו אנו רואים שבנ"י חוזרים לפני פי החירות לפני בעל צפון והם לא יכולים להתקדם, 'נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר', ואז 'ויגד למלך מצרים כי ברח העם'... 'ויאמרו מה זאת עשינו כי ש לחנו את ישראל מעובדנו'

ונבאר פסוקים אלו בס"ד ע"פ משל המובא בחז"ל: משל למלך שאמר לעבדו לקנות לו דגים מן השוק, והלך וקנה לו ובדרך הם הסריחו והתקלקלו, וינזוף בו המלך לאמור 'מה זאת עשית', ונתן לו המלך ג' אפשרויות לבחירה: א' - שיאכל את הדג. ב' - שיקבל ארבעים מלקות. ג' - שישלם מאה שקלים.

בחר אפוא העבד באפשרות הראשונה "הזולה", ואכל את הדג המסריח אולם באמצע אכילתו נחנק מהצחנה והריח, והחליט גומר בדעתו באפשרות השנייה לקבל 40 מלקות, מיד הגיעו שרי המלך והחלו להצליף בו מלקות, ובהגיעם ל-15 מלקות נפל העבד כורע מרוב כאבים, והחליט שאין לו ברירה אלא לבחור באפשרות האחרונה ולשלם מאה שקלים, ויוצא אפוא א"כ שקיבל את כל הג' אפשרויות.

אותו הדבר המצריים הקב"ה עשה מהם קרקס, גם קיבלו עשרת המכות, גם שילמו מחיר כבד, וגם שילחו את בנ"י, ועכשיו הם מצטערים, ומיד לאחמ"כ כתוב: "ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים ושלישים על כולו", אומרים חז"ל במדרש רבה: שעל כל יהודי ויהודי יש ג' מצריים, ו"א שלושים מצריים, ויוצא אפוא א"כ שהיו תשע מיליון מצריים, ועמ"י כולו רק שלושה מיליון.

והוסיף המדרש שפרעה הוציא כל כספו וזהבו וחשב שינצח באומרו 'אחלק שלל', וכל מי שהגיע להלחם הבטיח לו פרעה עושר רב, והוא רק חשב לעצמו שהוא שולט ויוכל לנצח, אך ה' לבדו איש מלחמה והוא החליט ש-"ובנ"י יוצאים ביד רמה" ע"י ש "ויחזק ה' את לב פרעה מלך מצרים וירדוף אחרי בנ"י...", ולא ינוצחו על ידי פרעה.

מסופר בזמן מלחמת ששת הימים שהנאצים ימ"ש הגיעו למצרים במטרה להגיע לא"י, וכל יושבי הארץ נכנסו לפאניקה, חרדות, מתחים, לחץ, בעקבות הנעשה בשואה האיומה רח"ל, אלא שלבסוף נשמעה הבשורה המרגיעה, 'הנאצים הובסו' יד ה' הייתה אחרת ממחשבתם ה' הפיר עצת גויים הניא מחשבות עמים'.

ובהמשך הפסוקים מבואר: שעמ"י פחדו מאוד כמ"ש- "ויראו מאוד ויצעקו אל ה'", ולמדים אנו מכאן שרק האדם הוא זה שיכול להושיע את עצמו, והיינו אתה תתחיל את שלך שהתפילות, הבקשות, המחשבות טובות, חיוביות, ובורא העולם יעשה את שלו, שזה ישועתו שתגיע עד אליך, וכמו שמיד אח"כ רואים שהכתוב אומר: "ויאמר משה אל העם התייצבו וראו את ישועת ה'... והיינו שתפילתם התקבלה, ויחכו לראות את ישועת ה', אך האדם צריך להמשיך להתפלל ולקוות לה' בבחי' 'קווה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקווה אל ה', וכמ"ש ה' ילחם לכם ואתם תחרישון', לא להפסיק להתפלל.

אולם דא עקא שדבר אחד הפריע לתפילתם של עמ"י להתקבל סופית והוא משום שהיו ביניהם עובדי ע"ז, עד שהגיעו למ"ט שערי טומאה, ולכא' היה צריך מצידם של עמ"י עוד פעולה נוספת כיון שהיה עליהם קטרוג גדול וא"כ איך ישתיקו את שרו של מצרים, על כן אומר הקב"ה למשה 'דבר אל בנ"י ויסעו', והיינו שיעשו עוד השתדלות של אמונה בה' מצידם ויכנסו לים הנמצא מולם, ואע"פ שהדבר אינו אפשרי, אמונה בה' זהו הדבר שממתק את כל הדינים, ולכן כשבנ"י שמעו אל דבר ה' והתחילו להתקדם לכיוון הים בזה הוסר הקטרוג מעליהם וה' יתברך הושיעם ע"י קריעת ים סוף.

ומדברים אנו צריכים אנו ללמוד וללמד מוסר השכל לחזק ולהתחזק: שבכל מצב בעולם תמיד צריך האדם לבטוח בבורא העולם ולראות את ישועתו ובכך ע"י האמונה התמימה בה' זוכה להמתיק מעליו את כל הדינים.

דבר נוסף שכולנו יכולים להתחזק בו: שתיקה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, שבזה מציל האדם מאות ואלפים נפשות מעמ"י, 'וכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא', ובפשטות יכול האדם להגיע לזה בבחי' 'לא בשמים היא'

ויעזרנו ה' שנזכה למאמר הכתוב ה' ילחם לכם ואתם תחרישון' ונבטל הרע מליבנו ומעל עמו ישראל ונזכה לתשועת עולמים אמן ואמן.

"ויאמר משה אל העם אל תיראו התייצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום..." (י"ד, י"ג)

משה רבנו אומר לעמ"י "התייצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום, כי כאשר ראיתם את מצרים היום" וגו' ונשאלת השאלה: מדוע כפלה התורה בפסוק זה תיבת "היום", הו"ל לכתוב "התייצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום ולא תוסיפו לראות את מצריים עד עולם".

אלא שיש לומר בס"ד ובחסד ה' עלינו שטמנה פה התורה יסוד עצום בעבודת ה' והוא שאדם צריך לדעת שגם אם נפל ח"ו, לא יסתכל על הנפילה, אלא ימשיך הלאה וכמ"ש ר' נחמן בליקוטי מוהר"ן (תורה רס"א) וז"ל: יראה האדם להתחדש בכל יום ויום ובכל נפילה ועצב אשר קרהו ביום האתמול היום הוא בריה חדשה והרי הוא נקי מעוונות.

ולפי זה יש לבאר: 'ויאמר משה אל העם- היינו הצדיק שבדור בא לעמ"י ומחזקם שגם אם נפלתם, 'אל תיראו התייצבו וראו את ישועת ה'- תעמדו מהנפילה ותראו בישועת ה' אשר יעשה לכם בזכות "היום", והיינו שאם אתה מחליט להפוך את "היום" ולדעת שמרגע זה ואילך אתה בריה חדשה אז הקב"ה יעזור לך' כי כאשר ראיתם את מצריים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם" וזוהי לשון הכפילות, לומר לך, שזה תלוי באדם מה הוא בוחר, להמשיך להיות ברשת היצה"ר וליפול לעצבות או להתחזק ולקום ולהיות "היום" בבחי' בריה חדשה כנ"ל, ואם אתה עושה כך עליך לדעת ש"ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", אתה תעשה את שלך ותקום מן הנפילה ותתחדש מיד והקב"ה יעשה את שלו וילחם בשבילך עם היצר הרע.

יזכנו ה' שנזכה לקום ולהתחדש תמיד ולהתפלל לה' שילחם לנו ביצרנו!!!

סגולת חיים

מאוצרות מרן רבינו שליט"א

דבר בעתו מה טוב לקראת חמשה עשר בשבט שכל אחד רוצה לזכות לפירות מתוקים בנים טובים ישרים יראי ה' ולתמידי חכמים וברוכים במידות טובות, להביא לקט קט מצדיקי הדורות על הצורך והסגולה שיתפללו האבות על הבנים.

מסופר, על אברך אחד שנכנס אל הרה"ק הפני מנחם זי"ע, וביקש שיזכה לילדים טובים, אמר לו ה'פני מנחם' את המשל המובא בחז"ל (תענית ה, ב) על ההלך במדבר, שמצא אילן ומעיין תחתיו ואמר: "אילן אילן במה אברכך, פירותיך מתוקים צלך נאה ואמת המים עוברת תחתך".

והוסיף: בכדי לזכות ל"פירותיך מתוקים", ילדים טובים, צריך שיהיה "אמת המים עוברת תחתך", דהיינו לשפוך דמעות הרבה בתפילה על דבר זה (הפני מנחם ח"א עמ' שט).

בספר שבט מוסר (פרק כ אות יב) כתב וזה לשונו: "יהא אדם זהיר להתפלל תמיד על זרעו ועל זרע זרעו מעתה ועד עולם שלא יצא ממנו פסול, כמו שאמר בספר 'שני לוחות הברית' (של"ה הק') וז"ל: מעשה בחסיד אחד שהתפלל תמיד בחצות הלילה בבכיה, שלא יצא ממנו שום פסול, וזכה ששבעת בניו היו תלמידי חכמים גדולים, ובכל מקום שמזכיר בתפילתו יראת השם, יהי כונתו בליבו על זרעו ועל זרע זרעו, כגון 'ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך וכהאי גוונא' עכ"ל.

בהגהות עטרת זקנים (או"ח סימן מ"ז) כתב בענין תפילת ההורים וז"ל: "ותמיד תהיה תפילת האב ואם שגורה בפיהם, להתפלל על זרעם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות, ויכוון מאד בברכת 'אהבה רבה', וכן ב'ברכת התורה' כשאומר 'ונהיה אנחנו וצאצאינו' וכו' וכן בתפילת 'ובא לציון' כשאומר 'למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה' בכל מקומות אלו יעשה תפילתו קבע על בניו שיהיו לומדי תורה, וכ"כ השלה"ק שער האותיות אות ד' וכן הובא במשנה ברורה סימן מ"ז ס"ק י'.

ונחתום בסיפור מרטיט: בספר מגדל דוד (עמ' נה) הובא: שהאחים הקדושים הרבי רבי אלימלך מליזנסק והרבי רבי זושא מאניפולי זצ"ל כשהלכו בגלות, שאלו את אמו של הרה"ק ר' דוד מלעלוב זצוק"ל היאך זכו לכזה בן גדול וקדוש? וענתה שאביו ר' שלמה, בכל שבת כשמזמר "יצוה צור חסדו" בהגיעו ל"הרחמן הוא יברך את עמו בשלום ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות", אף שהינו יהודי פשוט, הריהו תמיד בוכה מאוד ומתמוגג בדמעות שלישי עד שמתעלף לגמרי! ולכן זכה לכזה בן.

ט"ו בשבט הוא יום סגולי לבקש ולהתפלל על פירות טובים, שהם זרע של קיימא, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצוות.

כמו כן, ראוי להתפלל על מציאת אתרוג כשר, נאה ומהודר בחג הסוכות הבא.

(אור אביגדור)

יום זה מסוגל הוא להשפיע שפע רפואה לכלל ישראל

(תפארת בנים)

סגולה לפקידת עקרות: לאכול ביום ט"ו בשבט את האתרוג עליו בירכו באותה השנה.

(אהבת ישראל)

מנהג טוב ויפה לתת צדקה בט"ו בשבט – 91 פרוטות, שזהו הגימטריה של המילה 'אילן'.

(שפת הים)

יש נוהגים לאכול לפחות 15 מיני פירות, ועל כל מין שאוכלים – אומרים פרק אחד מתוך 15 שירי המעלות. באופן זה אומרים במהלך הסעודה את כל 15 שירי המעלות. על ידי אמירת אכילת הפירות, מכניסים קדושה בכל פירות האילן ומתקנים את כל האכילות שיהיו בקדושה.

(פרי צדיק)

סגולה לקיום מצוות מצה כהלכתה היא להתפלל בט"ו בשבט שיזכה למצות כשרות ומהודרות בחג הפסח.

(אהל יששכר)

ט"ו בשבט הוא יום סגולי, וכשם שהאילנות מתחדשים ביום זה, כך האדם יכול לשנות את מעשיו לטובה החל מיום זה, ואף הרשעים ניתן להם כח לחדש מעשיהם.

(מגן דוד – טאלנא)

כשחל ט"ו בשבט – מה טוב למי שחננו ה' בעושר דיעשה חילוק [חלוקת צדקה] לתלמידי חכמים וצנועים ביום י"ד בשבט, ואשרי אדם דיש לו עניים ותלמידי-חכמים סביב לשלחנו בלילה הנאת, ויהיה ברכת ה' בכל אשר לו ויזכה לשנים רבות נעימות וטובות.

(הגר"ח פלאגי)

תפילה מיוחדת לט"ו בשבט

לזכות לאתרוג מהודר בחג הסוכות הבעל"ט

שנהגו לומר רבותינו הק' זיע"א ויבלט"א

יהי רצון מלפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתברך כל אילנות האתרוג להוציא פרותיהם בעתם, ויוציאו אתרוגים טובים יפים ומקדשים ונקיים מכל מום ולא יעלה בהם חזזית, ויהיו שלמים ולא יהיה בהם שום חסרון ואפילו עקיצת קוץ, ויהיו מצויים לנו ולכל ישראל אחינו בכל מקום שהם, לקיים בהם מצות נטילה עם הלולב בחג הסוכות שיבא עלינו לחיים טובים ולשלום כאשר צויתנו בתורתך על ידי משה עבדך: ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר פפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל.

ויהי רצון מלפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתעזרנו ותסייענו לקיים מצוה זו של נטילת לולב והדס וערבה ואתרוג כתקנה בזמנה בחג הסוכות שיבא עלינו לחיים טובים ולשלום בשמחה ובטוב לבב, ותזמין לנו אתרוג יפה ומקדש ונקי ושלם וכשר כהלכתו.

ויהי רצון מלפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתברך כל מיני האילנות, ויוציאו פרותיהם ברבוי, שמנים וטובים. ותברך את הגפנים, שיוציאו ענבים הרבה, שמנים וטובים, כדי שיהיה הין היוצא מהם מצי לרב לכל עמך ישראל, לקיים בו מצות קדוש ומצות הבדלה בשבתות וימים טובים. ויתקיים בנו ובכל ישראל אחינו מקרא שכתוב: 'לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ייך', פי כבר רצה האלהים את מעשיך. 'באתי לגני אחותי כלה, אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי, שתיתי ייני עם חלבי, אכלו רעים שתו ושכרו דודים'.

יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי.

נכלאות חיים

עשיתי. הגענו אל החצר שסביב המטבח, שהיתה עשויה מאדמת טרשים קשה כברזל, הוא נתן בידי פטיש קטן ואמר לי: 'בתוך שעות ספורות, עליך לחפור כאן בונקר בגודל של שני מטרים על שני מטרים, שבו יוכלו חיילינו להתחבא בעת הפצצות אויבנו הרוסים! חזרתך למטבח תלויה בחפירת הבונקר! שמעת יהודון חצוף?' כוונתו היתה לרמז לי, כי כשם שלעולם לא אצליח לחפור באדמת טרשים זאת – כך לעולם לא אשוב למטבח...

"עניי חשכו ורוחי נשברה, כיצד אוכל אני, בחור צעיר שבידו פטיש קטן, לסדוק ולו סדק קל באדמת הטרשים? שלא לדבר על חפירה של בור! ועוד בעומק של שני מטרים! נשאתי עיני למרום וביקשתי מהקדוש ברוך הוא שיחון אותי, ויצווה את ברכתו וחסדו עלי. הרי הבטיחוני כי 'מזונותי יהיו מצויין לו ברווח ובכבוד כל חייו!' הנני עדיין נער צעיר וכי זהו 'כל חייו'? לא ארכו הדקות ולידי חלפה משאית ובה חיילים נאצים. כשראו אותי עומד בדד, חפשו להשליך עלי דבר מה, ולפי שלא היה בידיהם דבר, החלו זורקים עלי ירקות שנמצאו במשאיתם: מלפפונים, תפוחי אדמה, גזרים ועוד, והכל תוך כדי המטרת חרופים וגידופים. גם אז ראיתי את התגשמות הברכה של 'מזונותי מצויין לו ברווח'..."

"סביבי פזורים היו עשרות ירקות ממינים ומסוגים שונים, וכל זאת באמצע מלחמה, ובתוך מחנה עבודה נאצי, שבו מידי יום עשרות יהודים נפחו את נשמתם מרעב. אולם עדיין היתה ישועתי רחוקה – הלא היה עלי ליצור באמצעות פטיש קטן בור ענק באדמה קשה כברזל, אך הביטחון בה' לא מש ממני. המשכתי וביקשתי מה' כי כשם שעזרני עד כה, כן יעזרני הלאה..."

"לאחר זמן קצר עברה לידי משאית נוספת ובה חיילים פולנים. כשראו את כמות הירקות המונחת לפני, ובהתחשב בעובדה שחזותי החיצונית היתה משופרת בזכות עבודתי במטבח, הם היו בטוחים שאני ממונה על הסחורה, ובקשו ממני. ה' נתן במוחי רעיון – להעמיד פנים כמפקד. אמרתי להם, כי אם תיכף ומיד יחפרו לי כאן בור בקוטר של שני מטרים – אחלק להם מן הירקות. הם שבו למשאית, נטלו כלי עבודה, ובמאמץ משותף ורב חפרו בור. שילמתי את שכרם בירקות והם הלכו לדרכם. במשך כל זמן החפירה לא נקפתי אצבעי. עמדתי מן הצד כמפקד, והמתנתי לראות את תוצאות מעשיהם. הברכה התגשמה במלואה, ומזונותי היו מצויים לי ברווח ובכבוד – ברווח ירקות בשפע, ובכבוד – כמפקד על פלוגת חיילים..."

"בעיניים דומעות מהתרגשות פניתי לכוון המטבח, וקראתי למפקד הגרמני, לראות במו עיניו את הבור החפור. הוא לא האמין ואף לא הבין כיצד הצלחתי לחפור בור גדול כזה ועוד בעזרת פטיש בלבד? כשהוא נדהם ממראה עיניו, סינן מבין שיניו כמלאך רע העונה 'אמן' בעל כרחו: 'תמיד ידעתי שעליכם היהודים שומר אלוקים!' לא היתה לו ברירה, והוא החזיר אותי למשמרתי במטבח. כך בחסדי ה' המשכתי לעבוד עד לסיום המלחמה. החלטתי אז החלטה נחושה, כי אם בעזרת ה' אצא חי מעמק הבכא – אמשך לברך את 'ברכת המזון' בכוונה, ואודה למי שנתן לי מזונות ברווח ובכבוד גם בגיא צלמוות."

"ואכן", סיים ר' שמעון את סיפורו בהתרגשות, כפי שעניכם רואות – אני שומר את הבטחתי, ה' לא עזבני. עד כה עזרוני רחמיו והלוואי וימשיך לנהוג עמי לנצח בחן ובחסד וברחמים."

(מתוך ספר בני מאמינים, ואמונה שלמה)

בבית הכנסת 'הר צבי' שבירושלים, התפלל יהודי שבע ימים והדור פנים בשם ר' שמעון. ר' שמעון היה מקפיד על קיום מצוות קלה כבחמורה, ואולם מצוה אחת היה מחבב באופן מיוחד, ומייקר בכל נפשו ולבו. היתה זו מצוות 'ברכת המזון'. בימי חג הסוכות, השכנים בסוכות הסמוכות היו מתענגים לשמוע את ר' שמעון מברך את ברכת המזון בהתרגשות מרוממת, בכוונה, בדקדוק גדול ובנעימות מתוקה שאין דומה לה. כמה שכנים החליטו לגשת אליו ושאלו אותו בדבר הקפדתו לברך ברכת המזון בכוונה כה גדולה. ואכן באחד הימים הם ניגשו אליו ושאלוהו: "אמור לנו, במה שונה מצוה זו משאר מצוות? מדוע זכתה דווקא מצוות 'ברכת המזון' לשימת לב וכבוד ראש שכזה מצדך..."

רבי שמעון חייך את חיוכו המפורסם, חכך את ידיו, עצם את עיניו והחל לספר את סיפורו המופלא: "בהיותי ילד כבן אחת עשרה, טרם פרוץ מלחמת העולם השנייה, למדתי בחידר בפולין. באחד הימים הגיע לחידר הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, ראש ישיבת 'חכמי לובלין', כדי לבחון אותנו על ידיעותינו. בסיום הבחינה אמר לנו, כי כפרס על הצטיינותנו הוא מגלה לנו סוד כ'מתנת חיים', ואז הוא חזר על דברי ה'באר היטב' ('סי' קפה סק"א): 'מצאתי למה אין פ' סופית בברכת המזון, לפי שכל מי שברך ברכת המזון בכוונה אין שולט בו לא אף ולא קצף וכו', ומזונותיו מצויין לו בריוח ובכבוד כל ימיו'. והמשיך ר' מאיר להקריא את המשך הדברים של ה'באר היטב': 'המדקדק יזהר לברך דווקא מתוך הספר ולא בעל פה'."

"באותה שעה קיבלתי על עצמי לברך 'ברכת המזון' בכוונה, דא עקא שקבלה זאת דרשה ממני מסירות נפש רבה, כל ילדי הכתה היו מסיימים את ארוחתם במהירות, ומברכים בזריזות כדי לרוץ לשחק, ואילו אני הייתי מברך את ברכת המזון בכוונה, מילה במילה ובכבוד ראש, עקב כך הייתי מחמיץ את הזמן שיועד לנו למשחק, ובכל זאת עמדתי בקבלתי במשך כל השנים, עד שנודע שמי בין כל ילדי החידר, וכינו אותי 'הילד של ברכת המזון'!"

"ילדותי המאושרת נגדעה, כשעננים שחורים העיבו את שמי פולין. הנאצים יימח שמם השתלטו על כל פרבריה ומבואותיה, ומידי פעם בפעם ערכו 'סלקציה' שבה הפרידו באכזריות נוראה מבוגרים וילדים. את הילדים והזקנים שלחו למחנות ההשמדה, ורק את האנשים הכשירים לעבודה הותירו בחיים."

"באחת הפעמים הועמדנו בשורה למיון, הזקנים והילדים שהופנו לצד שמאל נידונו למיתה, והצעירים שהפנו לימין זכו לחיים. אני, שהייתי גבוה מבני גילי, ניסיתי להיראות גבוה ככל יכולתי, ואכן בחסדי שמים נשלחתי ימינה. הנאצים הארורים דרשו מכל אחד לומר באיזה תחום הוא מוכשר, כדי שיהיה ניתן לנצל לעבודה למען גרמניה. מאחר והייתי נער צעיר, לא היה בידי כל מקצוע, נרעדתי מעצם השאלה, ולא ידעתי מה עלי להשיב, לפתע שמעתי לחישה מאחורי: 'אמור כי הנך טבח מעולה, ואני העוזר שלך'... לא היה לי מה להפסיד ועל כן נעניתי לו. הודעתי כי אני טבח, וכי היהודי העומד מאחורי הוא עוזרי, והגרמנים סיווגו את שנינו כעובדי מטבח. כבר אז ראיתי כיצד מתגשמת הברכה של מזונותי מצויין לו ברווח, בשל היותי טבח – קיבלתי מזון באופן סדיר, חזותי הבריאה והחסונה העידה על כך שגורלי שפר עלי. חשוב לציין כי כל אותה עת שבה עבדתי כטבח, לא ויתרתי ולו על פעם אחת של ברכת המזון כהלכתה, כשידעתי שלא אוכל לברך במתינות – לא אכלתי פת!"

"הנה לאחר כמה חודשי עבודה, ביקר במטבח קצין גרמני מרושע, וכיון שחרה לו לראות נער יהודי שבשרו טרם כחש, הוא צווח במלוא גרונו: 'שילד יהודי יעבוד במטבח ויתפטם? היה לא תהיה! וכי זהו בית הבראה??' הוא סימן לי בידו לבוא אחריו, וכך

קול קראלי - 074-7962278